

به گلایه عادت کرده ایم!

گفت‌وگو با سعید حقیقی - مشاور خطوط ریسندگی نساجی

اشاره:

از توضیحات مفصل در مورد سمینار اخیر شرکت واندویل تا تحلیل وضعیت فعلی تولید و بازارهای صادراتی فرش ماشینی، الیاف اکریلیک، پلی استر و پنبه در گفت‌وگو با سعید حقیقی - مشاور خطوط ریسندگی نساجی - مورد اشاره قرار گرفته است. وی در این مصاحبه بر لزوم تشکیل یک بارانداز فروش فرش ماشینی ایران در استرالیا - به عنوان یکی از مقاصد مهم صادرات فرش ماشینی - یاد می‌کند. به اعتقاد وی وضعیت بد نیست اما گویا بعضی از تولیدکنندگان فرش ماشینی به گلایه و شکایت عادت کرده‌اند! کما این که در نمایشگاه فرش ماشینی تهران، محصولات متنوع و جدیدی در معرض تماشای بازدیدکنندگان قرار گرفته بود. برخی تولید فرش‌های شبه ابریشم مختص بازارهای صادراتی را در دستور کار قرار داده‌اند.

حقیقی اذعان می‌دارد « در سال‌های گذشته بانک‌ها حاضر نبودند که به تولیدکنندگان فرش، وام بدهند و معتقد بودند این صنعت ورشکسته است اما امروز تنها صنعتی که نساجی ایران را استوار و مقاوم نگه داشته، فرش ماشینی است، بنابراین تعداد تولیدکنندگان فرش ماشینی بد نیست اما اگر بتوانند زیر چتر یک اتحادیه یا تشکل منسجم و هدفمند کار کنند، شرایط به مراتب بهتر خواهد شد.»

تکس در واقع مغز متفکر این مجموعه را به خدمت گرفت. در زمینه طراحی و تولید ماشین‌آلات BCF هم به موفقیت رسید و دو سال پیش یکی از تولیدکنندگان مطرح فرش ماشینی کاشان، این دستگاه را نصب و راه‌اندازی کرد و از عملکرد آن بسیار راضی است.

در گام‌های بعدی، واندویل یک شرکت انگلیسی تولیدکننده ماشین‌آلات بافت موکت (تافتینگ) به نام کوبل و شرکت فرانسوی سوپرا (تولیدکننده ماشین‌آلات خط هیت ست) را به مجموعه معظم خود افزود، همکاری‌هایی با شرکت بجاماک (هنری پائولوس سابق) متخصص در تولید خط تکمیل فرش ماشینی و مخمل هم آغاز کرده است.

واندویل در کنار افزایش گستره فعالیت‌های خود به ارائه تکنولوژی‌های برتر نیز فکر می‌کند. برای مثال در همایش اخیر، جهت اثبات پیوند صنعت دیجیتال با نساجی به نمایش یک کت جین اقدام نمود که با لمس آستین کت، ساعت، وضعیت آب و هوا و ... توسط بلندگو به مدعوین اعلام شد.

ماشین‌آلات فرش‌بافی در دنیا توسط سه شرکت تولید می‌شود شونهر دو سال پیش در آخرین سری فروش ماشین، به دلیل عقب ماندن تکنولوژیکی، نام خود را به اشتابلی تغییر داده است اما کماکان پس از عرضه ماشین ۱۵۰۰ شانه توسط واندویل، همچنان در سطح ماشین‌های ۱۲۰۰ شانه باقی ماند.

یک شرکت کوچک بلژیکی نیز وجود دارد که به تولید ماشین‌آلات فرش‌بافی می‌پردازد اما به دلیل حجم کوچک، به هیچ‌عنوان رقیب جدی برای واندویل محسوب نمی‌شود در نتیجه می‌توان از واندویل به‌عنوان امپراتوری تولید ماشین‌آلات فرش‌بافی جهان یاد کرد. واندویل هر سال در حال رشد و توسعه خود است و مدیران آن پس از ورشکستگی شرکت سوئیس تکس که تولیدکننده ماشین‌آلات خط تولید بی سی اف بود، مذاکراتی جهت خرید این مجموعه انجام دادند اما در نهایت موفق به خرید سوئیس تکس نشدند و تروشیر، آن را خریداری نمود اما واندویل با جذب و استخدام طراحان و تکنسین‌های سوئیس

۹ در مورد اهداف برگزاری و برنامه‌های سمینار واندویل که مدتی پیش برگزار شد، توضیحاتی ارائه نماید.

شرکت واندویل هر چهار سال یک‌بار برای مشتریان خود در سراسر جهان، سمینار دو روزه معرفی ماشین‌آلات، تکنولوژی‌ها و دستاوردهای جدید را برگزار می‌نماید. یک روز نیز به بازدید از مناطق تاریخی و گردشی اختصاص پیدا می‌کند. اغلب هتل‌های اطراف این شرکت تا شعاع ۶-۷ کیلومتری، پذیرای میهمانان واندویل هستند و تمام هزینه‌های اقامت، ایاب و ذهاب به فرودگاه و ... را متقبل می‌شود. واندویل در بخش مرکز تجربه (اکسپیرینس سنتر) خود یک سالن به وسعت هشت هزار متر مربع برای نمایش ماشین‌آلات مختلف خود را مدنظر آماده نموده بود که امکان نمایش عملکرد دستگاه و بافت نمونه برای مشتریان وجود داشت. طبق اطلاعات ارائه شده این شرکت به زودی در بخش ژاکارد، گوی سبقت را از شرکت اشتابلی خواهد بود.

از سال‌های بسیار دور به ظرافت فرش نگاه ویژه‌ای داریم و تنها کسانی که در دنیا، ابتدا پشت فرش را با دقت نگاه می‌کنند، ایرانیان هستند! به همین دلیل در نمایشگاه‌های خارجی، تا یک بازدیدکننده در بدو امر پشت فرش را نگاه می‌کند؛ غرفه‌داران متوجه ملیت وی می‌شوند زیرا به خوبی در جریان توانمندی ایرانیان در طراحی و تولید فرش ماشینی قرار دارند. در واقع با نگاه کردن به پشت فرش، خود را لو می‌دهیم! به همین دلیل یعنی تمرکز و دقت بر ظرافت فرش سازندگان ماشین‌آلات فرش ماشینی را به سمت رفع نیازهای بازار خود (یعنی تولید فرش ظریف‌تر و نفیس‌تر) سوق دادیم از سوی دیگر کمتر کسی به وضعیت ۲۰-۱۰ سال پیش تولید فرش ماشینی فکر می‌کند؛ زمانی که رقیب اصلی ما در فرش با شانه پایین، ترکیه بود که به دلایل مختلف اقتصادی از جمله قیمت تمام شده بسیار بالای فرش‌های ایران، قادر به رقابت با صادرکنندگان فرش ماشینی ترکیه در بازارهای جهانی نبودیم؛ مجبور شدیم بازار خود

به هیچ وجه با این تفکر موافق نیستیم! شرکت‌های خارج از منطقه کاشان در رقابت داخلی شکست خورده‌اند کما این که مدت‌هاست محصولات جدیدی توسط بعضی از شرکت‌های معتبر و مطرح فرش ماشینی ایران در بازار مشاهده نمی‌شود و توان چندانی برای عرض اندام مقابل تولیدکنندگان فرش ماشینی کاشان ندارند. صنعتگران این شهر در خرید تکنولوژی فرش ماشینی پیشتاز هستند و برخی به صراحت اعلام می‌کنند زمانی که واندویل از ساخت ماشین ۱۲۰۰ شانه خبر داد، تصور می‌کردیم این دستگاه در ایران بازاری نخواهد داشت در حالی که صنعتگران کاشانی، یکی پس از دیگری دستگاه جدید را خریدند و شاهد رونق چشمگیر بازار فرش ۱۲۰۰ شانه بودیم. پس با عرضه ماشین ۱۵۰۰ شانه، شرکت‌های خارج از کاشان نیز اقدام به خرید ماشین‌آلات جدید کردند تا از گردونه رقابت با کاشان خارج نشوند.

در مورد زورآزمایی میان سازندگان ماشین‌آلات تولید فرش ماشینی هم باید یادآور شوم ما ایرانی‌ها

با این اوصاف مسائل فنی و تکنولوژیکی صنعت نساجی در اروپا همچنان قدرتمند و پیشتاز است...

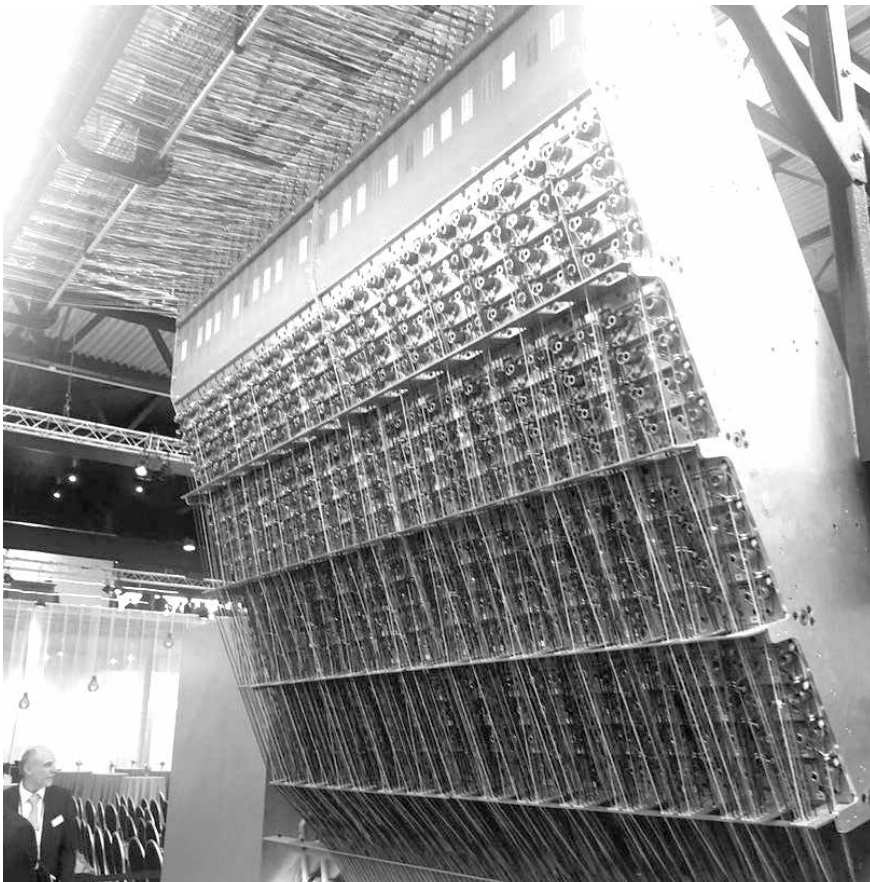
بله... اروپا هنوز سازنده و صاحب اصلی تکنولوژی نساجی در دنیا محسوب می‌شود. اروپا مرتب در حال توسعه و گسترش تکنولوژی نساجی است و رقیب جدی برای آن در آمریکای شمالی نیز وجود ندارد.

۴ ایرانیان حاضر در سمینار واندویل مذاکره جهت خرید ماشین‌آلات جدید انجام دادند یا صرفاً در جریان دستاوردها و تکنولوژی‌های جدید قرار گرفتند؟

نمی‌توان به طور دقیق در این زمینه پاسخ داد زیرا همگی رقیب کاری یکدیگر هستند و خریدهای آتی خود را به اطلاع دیگران نمی‌رسانند اما نکته مسلم این که روند خرید ماشین‌آلات ۱۵۰۰ شانه در کاشان همچنان ادامه دارد و به طور دقیق اطلاع دارم که حدود ۱۰ تولیدکننده فرش ماشینی در کاشان در حال برنامه‌ریزی برای خرید این دستگاه هستند.

با توجه به رکود بازار جهانی، اغلب تولیدکنندگان حاضرند امکانات و سرویس‌های بسیاری به مشتریان خود در اقصی نقاط دنیا ارائه دهند و در این زمینه، ایران نیز بازار قابل توجهی برای آنان محسوب می‌شود و تلاش می‌کنند علی‌رغم تحریم‌ها، به نحوی ماشین‌آلات خود را به فروش برسانند و پول آن از طریق صرافی، کشور ثالث و ... دریافت کنند. در این مراسم تولیدکنندگان پارچه مخمل، رومبلی و ترمه نیز از یزد نیز حضور داشتند که بیشتر مشتریان ژاکارد واندویل هستند.

۴ برخی از تولیدکنندگان مطرح فرش ماشینی معتقدند افزایش تعداد شانه دستگاه‌های فرش بافی، در واقع نوعی مسابقه میان سازندگان اروپایی این صنعت است و صنعتگران ایرانی، بازیگران اصلی این زورآزمایی هستند که دستاوردی هم برای صنعت فرش ماشینی ایران جز رقابت در تعداد شانه ندارد... دیدگاه شما در این مورد چیست؟

اتحادیه اعلام کرده‌ام اگر خود را متولی فرش ماشینی ایران می‌دانید چرا در زمینه صادرات، گام‌های موثری بر نمی‌دارید؟ بازار داخلی که با مشکل خاصی روبرو نیست و تولیدکنندگان فرش علی‌رغم اختلافات مختلف، در کنار هم به تولید ادامه می‌دهند پس اتحادیه با چه هدفی تشکیل شده و چه اقداماتی انجام می‌دهد؟

فرش ماشینی تنها صنعتی است که دخالت دولت (به خصوص در بخش صادرات) در آن بسیار اندک و حداقل است و حتی امتیازاتی برای فعالان فرش ماشینی در زمینه تهیه مواد اولیه در نظر می‌گیرد، اما چرا در صادرات چندان موفق نیستیم؟ چون اولاً اکثر شرکت‌های ۳-۲ دستگاه دارند و نمی‌توانند پرسنل خود را برای تولید در مقیاس بین‌المللی بسیج کنند.

ثانیاً ممکن است برخی مشتریان خارجی، نظرات خاصی در مورد نقوش و طرح فرش‌ها داشته باشند و بخواهند تغییراتی در بافت فرش‌ها اعمال شود اما تغییر در خطوط تولید برای بافت مثلاً صد قطعه فرش، از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نیست، مشکل مهم بعدی، ارتباطات مالی است. خریدار برچه مبنایی به ما اعتماد کند تا پیش از تحویل سفارش، پول آن را بپردازد؟ ما چگونه به مشتری اعتماد کنیم و کالا را بدون دریافت پول به فروش برسانیم؟! این معضل همیشگی فرش ماشینی ایران است لذا بسیاری از مشتریان خارجی ترجیح می‌دهند برای خرید فرش به ایران بیایند، فرش مدنظر و مورد سلیقه خود را انتخاب کنند، مبلغ را بپردازند و به کشور خود بازگردند، در واقع بخش عمده‌ای از صادرات فرش ماشینی ایران این گونه انجام می‌شود اما توان و نیروی صادرات واقعی را از ما می‌گیرد. به اعتقاد من، فرش ماشینی ایران نیازمند است تا بارانداز در کشورهای هدف ایجاد کند. فرش دستباف ایران از دهه ۳۰ و ۴۰ شمسی تاکنون، یک بارانداز بزرگ و مجهز در شهر هامبورگ آلمان دارد که به‌عنوان مرکز فرش دستباف ایران شناخته می‌شود و تمام مشتریان و تجار فرش ایران از طریق این بارانداز، به معامله می‌پردازند اما چرا در فرش ماشینی چنین باراندازی وجود ندارد؟ وقتی کشوری مانند استرالیا، پنجمین مقصد صادراتی فرش ماشینی

کما این که تاکنون در زمینه کپی برداری از ماشین آلات فرش بافی هم کار خاصی انجام نداده‌اند.

در حال حاضر بازار صادراتی فرش ماشینی ایران چگونه است؟ بزرگ‌ترین مقاصد صادراتی فرش ماشینی ایران چه کشورهایی است؟

وضعیت بد نیست اما گویا بعضی از تولیدکنندگان فرش ماشینی به گالیله و شکایت عادت کرده‌اند! کما این که در نمایشگاه فرش ماشینی تهران، محصولات متنوع و جدیدی در معرض تماشای بازدیدکنندگان قرار گرفته بود. برخی تولید فرش‌های شبه ابریشم مختص بازارهای صادراتی را در دستور کار قرار داده‌اند.

بزرگ‌ترین مشتریان فرش ماشینی ایران، عراق، افغانستان و پاکستان هستند اما شاید باورتان نشود پنجمین هدف صادراتی ما در فرش ماشینی، استرالیا است. در این کشور، منازل مسکونی وسیع و اغلب ساکنین مهاجران کشورهای جنوب شرقی آسیا هستند که با مقوله فرش و بخصوص فرش ایران آشنا هستند و از طرح‌های کلاسیک و سنتی ایرانی استقبال به عمل می‌آورند منتها اگر می‌خواهیم مانند ترکیه در صادرات فرش ماشینی، موفق باشیم وظیفه تشکیل‌های فرش ماشینی همچون اتحادیه تولیدکنندگان فرش ماشینی کاشان و ... است که نسبت به این امر کم‌توجهی نکنند. بارها به مسئولان

را به سمتی تغییر دهیم که ترکیه توان حرکت در آن ندارد یعنی تولید فرش ماشینی با شانه و تراکم بالا که هنر، سلیقه و حتی تهیه رنگ موردنظر در سیطره تولیدکنندگان ایرانی قرار دارد.

اجازه دهید یک مثال عینی در مورد تغییر ذائقه بازار بیان نمایم. تا ۴۰ سال پیش در ایران کسی نمی‌دانست سس مایونز چیست اما یک نفر با تولید سس مایونز، ذائقه بازار را تغییر داد و امروز شاهد تولید انواع و اقسام سس طبق ذائقه و سلیقه مصرف‌کنندگان ایرانی هستیم این موضوع را می‌توان به فرش ماشینی نیز تعمیم داد یعنی توانستیم به نحو احسن، ذائقه بازار فرش ماشینی دنیا را به سمت فرش‌های ظریف و نفیس تغییر دهیم و به سطحی رسیده‌ایم که امروز افغان‌ها، کشورهای عربی و حتی برخی کشورهای اروپایی دنبال فرش ۱۲۰۰ و ۱۵۰۰ شانه هستند.

چین به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده فرش ماشینی سبک، فرش شانه بالا از ایران تهیه می‌کند، کشوری با جمعیت یک میلیارد و هفتصد میلیون نفری که حتی اگر یک درصد این بازار را (که دور از انتظار نیست) تأمین نماییم، چندین برابر بیشتر از بازار کشورهای اروپایی و خاورمیانه فرش فروخته‌ایم.

ممکن است چینی‌ها، سودای تولید فرش شانه بالا را در ذهن پیروانند؟

خیر! تهیه مواد اولیه، بافت، طراحی و تولید فرش ماشینی با شانه بالا برایشان چندان مورد توجه نیست

ایران است چرا نماینده‌های از اتحادیه‌ها و تعاونی‌های فرش ماشینی یا تجار پاپیش نمی‌گذارند تا با همکاری تولیدکنندگان معتبر و خوش‌نام اقدام به ایجاد بارانداز در کشور استرالیا نمایند و در یک مکان دائمی خدمات خود را به مشتریان این کشور عرضه کنند؟ در کاشان حدود ۱۴۰۰ تولیدکننده فرش ماشینی وجود دارد آیا استطاعت مالی آنان به اجاره یک انبار ۵۰۰ متر مربعی در استرالیا نمی‌رسد؟

به این موضوع هم باید اشاره کنم که بیش از ۹۰ درصد خریداران فرش ماشینی که به ایران می‌آیند، در واقع ایرانیان مقیم سایر کشورها هستند که با شرایط ارزی و تجاری کشور آشنایی دارند. برای مثال یک تخته فرش ماشینی در ایران به قیمت دو میلیون تومان فروخته می‌شود، خریدار خارجی ارز خود را به صرافی می‌فروشد و فرش را با همان قیمت دو میلیون تومان تهیه و از فروشنده می‌خواهد روی کارت بازرگانی برای وی فرش صادر کند. به این ترتیب شاهد رونق صادرات ربالی فرش ماشینی در بازار هستیم در حالی که صادرات باید به صورت ارزی انجام شود.

تاکنون موضوع راه‌اندازی بارانداز فرش ماشینی در استرالیا را با تشکل‌های مرتبط یا فعالان این رشته در میان گذاشته‌اید؟

بله به دفعات اما هنوز به پاسخ روشن و صریحی دست پیدا نکرده‌ام! فکر می‌کنم قدرت اجرایی توانمند و موثری در تولیدکنندگان فرش ماشینی حکمفرما نیست و نمی‌خواهند خود را به دردسر بیندازند! در حالی که کمتر شرکت ترکیه‌ای پیدا می‌کنید که در سایر کشورها بارانداز ندارد. در شرکتی مانند مریوس ترکیه حدود ۱۰۰ دستگاه واندویل زیر یک سقف کار می‌کند. مریوس از دولت وام با بهره اندک جهت خرید دستگاه دریافت کرده و بازپرداخت آن ارزان و طولانی مدت است در نتیجه اگر ۲۰ دستگاه ۱۲۰۰ شانه در اختیار دارد، در واقع بیست رنگ به روی دستگاه‌ها پیچیده شده تا مشتریان از آن بازدید به عمل آورند، همان‌جا سفارش دهند و فرش را تحویل بگیرند

علی‌رغم توانمندی تولیدکنندگان فرش ماشینی ایران در طرح و نقشه و رنگ، چرا حضور آنان به‌عنوان غرفه‌دار در نمایشگاه معتبری مانند دوموتکس هر سال کم و کمتر می‌شود؟

هزینه‌های حضور در دوموتکس بسیار بالاست، رقابت در زمینه قیمت تمام شده کالا در ایران تنگاتنگ است به این معنی که یک مجموعه متمول، مواد اولیه مورد نیاز را به صورت نقدی تهیه می‌کند اما شرکت دیگر، چنین توانی ندارد برای مثال یکی از تولیدکنندگان فرش ماشینی کاشان، خط کامل ریسندگی خریداری نمود تا مشکلی بابت تهیه نخ مورد نیاز خود نداشته باشد لذا سودی که در این میان به ریسنده می‌پرداخت، از چرخه تولید حذف می‌شود. پس قیمت تمام شده فرش‌های این مجموعه به مراتب مناسب‌تر از قیمت تمام شده تولیدکننده‌ای است که خط ریسندگی مستقل در اختیار ندارد و نخ موردنیاز را از بازار به صورت مدت‌دار تأمین می‌نماید بنابراین رقابت در قیمت تمام شده باعث می‌شود بسیاری از تولیدکنندگان قید حضور در دوموتکس را بزنند. شرکت‌هایی که همچنان در دوموتکس حاضر می‌شوند، در واقع نمی‌خواهند جایگاه خود را از دست بدهند

برای صادرات نیازمند یک متولی هستیم و این متولی می‌تواند تعدادی از شرکت‌های ایرانی را در قالب پلویون در دوموتکس دور هم جمع کند تا هزینه‌های حضور در این نمایشگاه بین تمام شرکت‌کنندگان تقسیم شود و همگی مجال معرفی و عرضه محصولات جدید و متنوع خود را پیدا کنند.

تعداد شرکت‌های فرش ماشینی در کاشان را یک مزیت می‌دانید یا نقطه ضعف؟

قطعاً یک مزیت است. در سال‌های گذشته بانک‌ها حاضر نبودند که به تولیدکنندگان فرش، وام بدهند و معتقد بودند این صنعت ورشکسته است اما امروز تنها صنعتی که نساجی ایران را استوار و مقاوم نگه داشته، فرش ماشینی است، بنابراین تعدد تولیدکنندگان فرش ماشینی بد نیست اما اگر بتوانند زیر چتر یک

اتحادیه یا تشکل منسجم و هدفمند کار کنند، شرایط به مراتب بهتر خواهد شد، منتها فرهنگ کار جمعی در ایران ضعیف است. اگر تولیدکننده‌ای در صنعت فرش ماشینی متکی به سرمایه‌های خود باشد و از وام و تسهیلات بانکی به درستی استفاده کند، با هیچ مشکلی مواجه نخواهد شد. بیشتر فعالان فرش ماشینی تحصیلات دانشگاهی مرتبط با این صنعت را ندارند و حتی زمینه شغلی بعضی هم هیچ ارتباطی به نساجی نداشته و صرفاً با توجه به سودآوری این بخش به تولید فرش ماشینی روی آورده‌اند، در واقع کاسبان موفق هستند که امروز به جایگاه مطلوبی در تولید و صادرات رسیده‌اند.

تعدد بنگاه‌های تولیدی یا تولیدکنندگان در وضعیت یک صنعت تأثیرگذار هستند اما بیشتر از آنچه فکر کنیم توانایی افراد به مراتب موثرتر است یعنی اگر کسی به درستی در جایگاه خود قرار گیرد، در کسب و کار موفق خواهد شد، کسانی که در روند کار دچار مشکل می‌شوند، یعنی مسیر را اشتباه پیموده‌اند... برای مثال شما یک خبرنگار توانمند و حرفه‌ای هستید اما الزاماً به این معنی نیست که در تجارت هم موفق خواهید بود. باید توانمندی‌های خود را بشناسیم و طبق آن حرکت کنیم.

گفته می‌شود فرش آکرلیک در بازار کشورهای اروپایی به دلایل مختلف زیست محیطی جایگاهی ندارد و فقط به دلیل جذابیت‌های ظاهری که به فرش می‌دهد در ایران خریدار دارد، ممکن است در این مورد هم توضیح دهید؟

۹۰ درصد پوشاک زمستانی در اروپا، آکرلیک هستند. طبق استاندارد جهانی اکو تکس (OEKO-TEX) که یک گواهی‌نامه بین‌المللی است و هدف آن در جهت سلامت الیاف برای مصرف‌کننده می‌باشد، چنین ادعایی در مورد مضر بودن الیاف آکرلیک برای سلامتی انسان صحت ندارد کما این‌که بخش قابل توجهی از فرش‌های ماشینی ایران، آکرلیک هستند و بدون هیچ مشکل یا محدودیتی به اروپا، استرالیا، ژاپن و ... صادر می‌شوند. اگرچه فرش‌های ظریف با

فکر احداث کارخانه الیاف آکرلیک (پلی اکریل اصفهان فعلی) افتادند. الیاف آکرلیک به دو روش خشک‌ریسی و تر ریزی تولید می‌شوند. الیاف خشک‌ریسی در مرحله ریسندگی، استحکام نخ را افزایش می‌دهد. کارخانه تولید الیاف آکرلیک به روش خشک‌ریسی در دنیا، از تعداد انگشتان یک دست بیشتر نیست. به عبارت بهتر فقط در پرو، آلمان (شرکت در آلون)، هند، چین و ایران وجود دارد و اغلب تولیدکنندگان الیاف خشک، بخش تر ریزی ندارند ولی در پلی‌اکریل اصفهان، تر ریزی نیز در کنار خشک‌ریسی تعبیه شده است.

شرکت پلی‌اکریل با اهداف عالی و والایی که در ذهن داشت، تولید را شروع کرد و توانست جایگاه ارزشمندی در نساجی ایران به دست آورد اما با وقوع انقلاب، مصادره شد و همان بلایی بر سرش آمد که فرش راوند، بافتکار، چیت ری و ... تجربه کردند. کارخانه منحصر به فردی که امروز می‌توانست ۵۰ درصد از نیاز کشور به الیاف آکرلیک را به راحتی تأمین کند و مانع خروج مقادیر قابل توجهی ارز از کشور شود، اما به دلیل زیان انباشته عملاً از حیز انتفاع ساقط شده، فقط بخش پلی‌استر آن فعال است و سال‌هاست الیاف آکرلیک در آن تولید نمی‌شود.

نیاز واحدهای نساجی به انواع الیاف آکرلیک حدود ۱۲۰ هزار تن است که باید از طریق واردات تأمین شوند. در سال‌های گذشته، واردات از کشورهای مختلف مانند ترکیه، هند، تایوان، کره جنوبی و ... امکان‌پذیر بود اما در حال حاضر به دلیل تحریم به واردات از هند، ترکیه و چین محدود شده‌ایم البته هر لحظه احتمال توقف واردات وجود دارد! بزرگ‌ترین تولیدکننده الیاف آکرلیک در دنیا، شرکت آکسا با تولید سالیانه ۳۶۰ هزار تن انواع آکرلیک رنگی و غیر رنگی و حتی فیلامنت آکرلیک است.

سال ۲۰۰۰ میلادی و با ورود ماشین هزار شانه به ایران، نیاز به نخ نمره ۳۰ افزایش پیدا کرد آن زمان به بسیاری از تولیدکنندگان فرش ماشینی هشدار جدی دادم که در آینده برای تهیه نخ دچار مشکل خواهند شد و باید خط ریسندگی تهیه کنند، بسیاری این هشدار را جدی گرفتند و با اتکا به سرمایه‌های

واندویل بلژیک، ثمره حدود ۱۴۰ سال کار و تولید مستمر است و قطعاً امروز نمی‌توانیم ۱۴۰ سال تلاش را در مدت کوتاهی طی کنیم.

«تحریم‌ها تا چه میزان در روند نوسازی خطوط

تولید فرش ماشینی اثرگذار هستند؟

در بخش واردات، فروشندگان خارجی مشکلی ندارند و آماده فروش هستند اما تولیدکنندگان ایرانی برای تأمین مالی و تعاملات بانکی با مشکلات جدی مواجهند. باید بانک مرکزی تدابیری بیندیشد تا واردات ماشین‌آلات صنعتی، تسهیل شود. تهیه قطعات یدکی و صادرات هم که گرفتاری و دردسرهای خود را دارد که خود مطلبی مفصل و طولانی است!

«در مورد وضعیت تولید و بازار الیاف آکرلیک، پلی‌استر، پلی‌پروپیلن و پنبه مورد مصرف در فرش ماشینی توضیحاتی ارائه نمایم. ظرفیت تولید و نیاز بازار داخلی چه میزان است و چقدر به واردات وابسته‌ایم؟

اجازه دهید از الیاف آکرلیک بحث را شروع کنیم. در این زمینه جزو معدود کشورهایی بودیم که سال‌ها پیش وقتی کارخانه فرش ماشینی توسط زنده‌باد لاجوردی تأسیس شد، به فکر تهیه مواد جایگزین پشم در تولید فرش ماشینی افتادند تا هم قیمت فرش ارزان‌تر تمام شود و هم برای مصرف‌کننده مناسب‌تر باشد، پس از انجام مطالعات فراوان به

شانه بالا، تقریباً مشکل پرزدهی ندارند اما باید توجه کنیم کیفیت بافت، شیرینگ و تکمیل فرش ماشینی به نحوی باشد که پرزدهی به حداقل برسد تا پرزهای فرش از راه تنفس وارد بدن انسان نشود.

«آیا در زمینه ساخت ماشین‌آلات فرش‌بافی

آینده‌ای برای ایران متصور هستید؟

خیر! باید یک‌بار از کارخانه واندویل بازدید به عمل آورید تا به پاسخ خود برسید! طراحی و ساخت ماشین‌آلات تولید فرش ماشینی بسیار حساس و دقیق است و شرکتی مانند شونهر هم نتوانست از عهده رقابت با واندویل برآید. برای ساخت ماشین‌آلات توانایی داریم اما چه کسی می‌خواهد سرمایه‌گذاری کند و چگونه می‌خواهیم یک خط تولید را به سطحی برسانیم که از نظر تکنولوژی و دانش فنی، همتای واندویل باشد؟ ضمن این‌که قیمت تمام شده تولیدات اولیه این دستگاه چه میزان خواهد بود؟

تولید ماشین‌آلات فرش‌بافی را نمی‌توان در مقیاس کارگاهی انجام داد، برای این کار باید خط تولیدی به اندازه کارخانه ایران خودرو راه‌اندازی نمود آیا چنین امکانی در صنعت فرش ماشینی کشور وجود دارد؟ پس واردات ماشین‌آلات فرش‌بافی به مراتب مقرون به صرفه‌تر از ساخت دستگاه‌های مرتبط است. همین دلیل باعث شده چین، آمریکا و دیگر کشورها دنبال ساخت ماشین‌های فرش ماشینی نروند؛ ضمن این‌که

را دچار تحول کرد، دستگاه چاپ دیجیتال است که دو تولیدکننده فرش ماشینی در ایران این دستگاه را خریداری و تولید را آغاز کرده‌اند. این دستگاه بر مبنای پلی‌استر برنامه‌ریزی شده است و پلی‌استری که در دمای ۱۷۰ درجه رنگش پخته و تثبیت می‌شود ایستایی خاب آن مشابه فرش آکرلیک خواهد بود؛ ضمن این که امکان مانور تولیدکننده در ارائه طرح و نقشه متنوع بسیار بالاست.

ماشین آلات بافت فرش سفید فاقد ژاکارد است و به همین دلیل سرعت بافت و بهره‌وری آن به مراتب بالاتر است. فرش سفید بافته می‌شود و بعد از چاپ رنگی تحویل می‌گیرید! ثبات رنگی و نوری این فرش‌ها بسیار بالاست حتی با شوینده‌های قوی نیز رنگ‌های آن آسیب نخواهد دید. بهترین عملکرد این ماشین می‌تواند در جهت تصرف بازارهای صادراتی دنیا باشد. فرش بدون محدودیت در تعداد رنگ و ارزان و با قابلیت بازیافت صد در صدی بخاطر اینکه کلیه اجزا آن از نخ خاب گرفته تا تار و پود آن از پلی‌استر تشکیل شده است.

مطلب‌نهایی

تشکل‌های نساجی کشور باید به جای تمرکز بر مسائل حاشیه‌ای، به فکر ایجاد همدلی و همکاری میان تولیدکنندگان، رونق صادرات و استقرار آنان در بازارهای بین‌المللی باشند و برنامه‌های خود را بر این اساس تدوین و اجرایی نمایند.

مرتب می‌گوییم شهر کاشان، قاضی‌انتپ ایران است اما تاحالا توجه کرده‌ایم چند نمایشگاه معتبر در این شهر برگزار می‌شوند؟ زمانی که دوموتکس آسیا در دوبی برگزار شد، تولیدکنندگان فرش ماشینی ترکیه در آن حضور پیدا نکردند و مراتب اعتراض خود را به این ترتیب با مدیران دوموتکس در میان گذاشتند، دوره بعد دوموتکس آسیا در استانبول برپا شد اما باز هم رضایت صنعتگران فرش ماشینی ترکیه را برآورده نکرد تا در نهایت توانستند دوموتکس را به قاضی‌انتپ منتقل کنند. امیدوارم این اتحاد، همدلی و همراهی برای رسیدن به یک هدف مشترک در تولیدکنندگان فرش ماشینی ایران نیز وجود داشته باشد...

از به‌روزترین و مدرن‌ترین خطوط تولید پلی‌استر دنیاست.

علاوه بر پتروشیمی تندگویان، واحدهای توانمند تولید پلی‌استر در دلجان و یزد نیز با مدیریت بخش خصوصی راه‌اندازی شده‌اند که به لطف خداوند زنگ خطری در تهیه و تأمین پلی‌استر در صنعت فرش ماشینی شنیده نمی‌شود اما زنگ خطر در بخش تولید پوشاک، ریسندگی و بافندگی پارچه پنبه و پلی‌استر به صدا در آمده است.

پنبه

متأسفانه کسی به فکر آینده پنبه نیست. این موضوع را یک سال و نیم پیش با خانم مهندس محرابی-مدیرکل دفتر نساجی و پوشاک وزارت صنعت- در میان گذاشته‌ام. بهتر است سرمایه‌گذاران پیش از راه‌اندازی واحدهای ریسندگی پنبه‌ای، چاره‌ای برای تأمین پنبه مورد نیاز بیندیشند زیرا ازبکستان صادرات پنبه به دنیا را به حداقل رسانده است و باید به فکر جایگزینی کشور مبدأ یا کشت پنبه در کشور باشیم البته با توجه به سطح قابل قبول بارندگی و آب فراوان، کشت پنبه در حال رشد و توسعه است و می‌تواند در مناطقی مانند جیرفت پنبه کاشت که تمام اجزای آن در صنایع مختلف از جمله نساجی، روغن‌کشی، خوراک دام، محصولات سلولزی،... کاربردهای فراوانی دارد و فروش سالیانه آن فقط در صنعت نساجی برای ۶۰ هزار تن در سال تضمین شده است.

پلی‌پروپیلن

پلی‌پروپیلن هم از محصولات نساجی است که در ایران تولید می‌شود. خوشبختانه نه تنها پاسخگوی نیاز تولیدکنندگان فرش ماشینی است بلکه صادرات آن نیز قابل توجه است و واردات پلی‌پروپیلن هم جز در موارد بسیار خاص صورت نمی‌گیرد.

امروزه در تولید بخش عمده‌ای از فرش‌های ارزان قیمت دنیا، پلی‌پروپیلن مورد استفاده قرار می‌گیرد اما چون ایران بیشتر در زمینه تولید فرش‌های ظریف و فاخر، متمرکز است، غالباً در فرش‌های فانتزی از پلی‌پروپیلن استفاده می‌کند.

محصول نوظهور و جدیدی که فرش ماشینی دنیا

خود اقدام به واردات خطوط کامل ریسندگی نمودند اما بعضی‌ها که به صندوق توسعه ملی چشم دوخته بودند با مشکلات ارزی فراوان روبرو شدند و از خرید خطوط ریسندگی بازماندند... بسیاری از شرکت‌های ریسندگی نیز با موفقیت به نوسازی و بازسازی پرداختند و آماده تولید نخ ظریف برای فرش هزار شانه شدند، در این فاصله کار به جایی رسید که ماهیانه هزار تن نخ آکرلیک از ترکیه وارد می‌کردیم اما خوشبختانه این روند بیشتر از یک سال طول نکشید زیرا تولیدکنندگان ایرانی به سرعت توانستند با تولید نخ‌های باکیفیت و قابل رقابت، واردات را به حداقل برسانند و امروز پاسخگوی کامل نیاز بازار داخل هستند، حتی بسیاری از آنان به صادرات نیز روی آورده‌اند. آمار واردات نخ آکرلیک از ترکیه نیز به ماهیانه حدود ۱۵۰-۲۰۰ تن رسیده است که چندان قابل توجه نیست.

پلی‌استر

پلی‌استر، پلیمر خوبی برای تولید فرش ماشینی محسوب می‌شود اما پلی‌استرهای مصرفی در ایران به دلیل فقدان ایستایی خاب، چندان مناسب نیستند البته پلی‌استر مناسب فرش ماشینی هم وجود دارد که هنوز وارد ایران نشده است و کسی هم به دلیل ریسک بالا با توجه به شرایط نامساعد اقتصادی فعلی، دنبال واردات آن نیست.

واقعیت این است که خطوط ریسندگی فرش ماشینی در ایران بر مبنای الیاف آکرلیک برنامه‌ریزی شده‌اند و ریسندگی الیاف پلی‌استر آسیب‌های بسیاری بر این خطوط وارد می‌کند در نتیجه استهلاک ماشین‌آلات را بالا می‌برد، اگر از همان ابتدا تصمیم خود را مبنی بر بافت فرش پلی‌استر به سازندگان ماشین‌آلات فرش‌بافی اعلام نماییم، امکاناتی برای سازگاری بیشتر دستگاه با الیاف پلی‌استر مدنظر قرار خواهند داد.

در حال حاضر میزان تولید پلی‌استر در ایران برای تولیدکنندگان فرش ماشینی به اندازه کافی است و مجتمع شهید تندگویان به تنهایی پاسخگوی این نیاز است البته به دلیل سوءمدیریت‌های دولتی، واحدهای نساجی با مشکلات متعددی در تهیه و تأمین مواد اولیه مورد نیاز خود مواجه هستند در حالی که یکی